

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Migracje w krajach Europy Wschodniej i Azji**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-MKEWA-24Wsch2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: wschodowzawstwo
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): 2
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): 30 h konwersatorium
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
Magdalena Lachowicz, dr, malachowi@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie):

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: celem zajęć jest zapoznanie słuchaczy z teorią i charakterystyką procesów i kierunków migracyjnych w Europie Wschodniej, na Kaukazie i w Azji Centralnej w kontekście ich rozwoju historycznego po II wojnie światowej do czasów współczesnych, uwzględniając także ich migrację do UE
2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólne kompetencje humanistyczne
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
MKEWA_01	zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie historii migracji w Europie Wschodniej, na Kaukazie i w Azji Centralnej	K_W01
MKEWA_02	Zna i rozumie regulacje prawa migracyjnego i podstawowe pojęcia związane z migracjami kształtujące politykę państwową w jej zależnościach ze standardami międzynarodowymi	K_W05
MKEWA_03	Rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji związane z kryzysem migracyjnym, migracjami przymusowymi i konfliktami migracyjnymi	K_W06
MKEWA_04	Potrafi formułować i krytycznie ocenić zasoby zasoby i źródła informacji dotyczące migracji	K_U01
MKEWA_05	potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem specjalistycznej terminologii dotyczącej migracji	K_U02
MKEWA_06	absolwent potrafi samodzielnie planować i realizować pracę własną i innych	K_U08

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Migracje jako przedmiot badań. Teorie migracji, uwarunkowania migracji, metody gromadzenia i szacowania danych o migracjach	MKEWA_01, MKEWA_04
Systemy i sieci migracyjne: w stronę podejścia interdyscyplinarnego Od migracji do osiedlania na stałe. Obywatelstwo. Pojęcia prawne.	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04
Rola państw w kształtowaniu migracji: czynniki historyczne, ekonomiczne, społeczne, geograficzno-polityczne	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03,

	MKEWA_05, MKEWA_06,
Repatriacje i migracje ludności pogranicza w XX w.	MKEWA_01 MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Deportacja narodów i represje sowieckie wobec narodów Europy. Studium przypadków	MKEWA_01 MKEWA_02, MKEWA_04
Status uchodźcy a praktyka realizacji praw człowieka na terytorium postradzieckim	MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_05, MKEWA_06
Migranci w strukturze siły roboczej. Migranci na rynku pracy, wpływ na gospodarkę krajów przyjmujących migrantów i na miejscowych pracowników.	MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Migranci nielegalni. Nowa ekonomia polityczna a dynamika zmian Nowe formy zatrudnienia, praca tymczasowa, wzrost nieformalnego rynku pracy, segmentacja rynku pracy	MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06,
Feminizacja migracji: teorie, praktyka, konsekwencje. Studium przypadku: migrantki w Polsce	MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Migranci a polityka: IDP (Gruzja, Ukraina) Pozaparlamentarne formy uczestnictwa. Ruchy i partie antyimigracyjne na terytorium postsowieckim	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Ramy prawne polityki migracyjnej Unii Europejskiej. Ewolucja polityk migracyjnych państw członkowskich UE	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06,
Funkcja ekonomiczna migracji zarobkowej z Ukrainy do Polski	MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Nowe mniejszości etniczne a społeczeństwo. Włączanie: jak imigranci stają się częścią społeczeństwa. Polityka imigracyjna formowanie się mniejszości. Integracja i prawa językowe	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06
Poznańskie badania migracyjne (CeBM): heterogeniczność kulturowa i wielokulturowość miasta. Ukraińcy w Poznaniu. Raport „Poznaj sąsiada”	MKEWA_01, MKEWA_02, MKEWA_03, MKEWA_04, MKEWA_05, MKEWA_06

5. Zalecana literatura:

Stephen Castles, Mark J. Miller, Migracje we współczesnym świecie, Warszawa 2011;

Tomasz Domański (red.), Migracje. Ujęcie interdyscyplinarne, Łódź 2019;

Wojciech Janicki, Migracje kompensacyjne jako czynnik wzrostu obszarów peryferyjnych. Rola ukrytego kapitału ludzkiego, Lublin 2015;

Marta Jaroszewicz, Migracje z Ukrainy do Polski. Stabilizacja trendu, Warszawa 2018

https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/Raport_PL_Migracje-z-Ukrainy_net.pdf

Marek Kietliński, Wojciech Śleszyński (red.), Repatriacje i migracje ludności pogranicza w XX wieku. Stan badań oraz źródła do dziejów pogranicza polsko-litewsko-białoruskiego, Białystok 2004;

Dariusz Klimek, Funkcja ekonomiczna migracji zarobkowej z Ukrainy do Polski, Łódź 2015;

Dariusz Rogut, Arkadiusz Adamczyk (red.) Represje sowieckie wobec narodów Europy 1944-1956, Żelów 2005;

Sylwia Przytuła (red.), Migracje międzynarodowe i ekspatriacja. Perspektywa indywidualna, organizacyjna, społeczno-kulturowa, Warszawa 2017;

Repatriacje i migracje ludności pogranicza w XX wieku. Stan badań oraz źródła do dziejów pogranicza polsko-litewsko-białoruskiego, red. Marek Kietliński, Wojciech Śleszyński, Białystok 2004

Maciej Ząbek (red.), Dylematy kaukaskie. Problemy narodowościowe i migracyjne, Warszawa 2010,

Marcin Zwolski, Exodus. Deportacje i migracje (wątek wschodni) stan i perspektywy badań, Warszawa-Białystok 2008;

Raporty:

Raport „Poznaj Sąsiada”

M. Buchowski, J. Schmidt (red.), Migracje a heterogeniczność kulturowa. Na podstawie badań antropologicznych w Poznaniu, Poznańskie Studia Etnologiczne nr 10, Poznań: Wydawnictwo Nauka i Innowacje 2012.

N. Bloch, I. Main, K. Sydow (red.), Nie dość użyteczni. Zmagania imigrantów na lokalnym rynku pracy, Poznań: Centrum Badań Migracyjnych UAM 2015,
https://www.cebam.amu.edu.pl/images/Publikacje/Nie_do_uyteczni.pdf

I. Czerniejewska (red.), Nie dość mile widziani. Zmagania imigrantów z legalizacją pobytu w Poznaniu, Poznań: Centrum Badań Migracyjnych UAM 2016,

https://www.cebam.amu.edu.pl/images/Publikacje/Nie_dosc_mile_widziani.pdf

Literatura uzupełniająca:

- 1) Ukrainian Labour. Migration Processes in Russia: Social and Gender Aspects, Odessa 2011
- 2) Sowiennyye problemy issledowanij transnacionalizma i migracii, tom 2, St. Petersburg 2016
- 3) Trudova migracija Ukraïnciw Zakarpattia na poczătku XXI stolittia ta jj kulturno-pobutovi naslidki, Użhorod 2012
- 4) Nietracyjni immigranti u Kijewi, Kijów 2003
- 5) Strategies to support migrants in the labor market. Experience with the AMIGA project in the context of old and new migration cities in the EU,
<https://www.cebam.amu.edu.pl/images/Publikacje/Active-Migrants---Publication.pdf>
- 6) Na rozdoriżzi. Analiticzni materiali kompleksnoho doslidżennia procesiw ukraińskoj trudovoj migracii, Lwów 2009
- 7) Ukraïńska trudova migracija u konteksti zmin suczastnogo switu, Lwów 2005
- 8) Studia Migracyjne. Przegląd polonijny, np. rok XXXIX, zeszyt 2/2013

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	
Wykład konwersatoryjny	x
Wykład problemowy	
Dyskusja	x
Praca z tekstem	x
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	X
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	X
Praca w grupach	X
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu							
	MKE WA_0 1	MKE WA_02	MKE WA_03	MKE WA_04	MKE WA_05	MKE WA_06	MKE WA_07	MKE WA_08
Egzamin pisemny								
Egzamin ustny								
Egzamin z „otwartą książką”								
Kolokwium pisemne								
Kolokwium ustne	X	X	X	X	X	X	X	X
Test								
Projekt								
Esej								
Raport								
Prezentacja multimedialna	X	X	X	X	X	X	X	X
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)								
Portfolio								
Inne (jakie?) -								
...								

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	20
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	20
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): wysoce precyzyjne formułowanie złożonych problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; umiejętność prowadzenia profesjonalnej debaty akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, wysoce świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu naukowego wynikających z wartości europejskich, znakomita umiejętność kierowania pracą grupy, pełna frekwencja na zajęciach (dopuszczalne 2 N).

dobry plus (+db; 4,5): bardzo sprawne formułowanie złożonych problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; umiejętność prowadzenia profesjonalnej debaty akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu naukowego wynikających z wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dobry (db; 4,0): sprawne formułowanie złożonych problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; umiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu naukowego wynikających z wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dostateczny plus (+dst; 3,5): formułowanie złożonych problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; podstawowa umiejętność uczestnictwa w

profesjonalnej debacie akademickiej, umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, świadome przestrzeganie etycznych zasad dyskursu o naukowym wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, dobra umiejętność kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dostateczny (dst; 3,0): podejmowanie prób formułowania problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; podstawowa umiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, podstawowa umiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, przestrzeganie etycznych zasad dyskursu naukowego wynikających z prawa międzynarodowego i wartości europejskich, podjęcie próby kierowania pracą grupy, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): nieumiejętność formułowania problemów dotyczących specyfiki migracji teorii oraz obszaru badań migracyjnych, w pełni wyczerpująca analiza problemów związanych z pozyskiwaniem źródeł informacji; nieumiejętność uczestnictwa w profesjonalnej debacie akademickiej, nieumiejętność formułowania własnej oceny aktualnych wydarzeń politycznych, nieprzestrzeganie etycznych zasad dyskursu naukowego wynikających z wartości europejskich, podjęcie próby kierowania pracą grupy, rażąco niska frekwencja na zajęciach.

Zestaw pytań egzaminacyjnych z podziałem na realizowane treści (kolokwium ustne):

Forma: losowanie trzech pytań

Migracje jako przedmiot badań.

Teorie migracji, uwarunkowania migracji, metody gromadzenia i szacowania danych o migracjach

Proszę zdefiniować/scharakteryzować teorię:

- 1) ekonomiczne teorie migracji
- 2) podejście historyczno-strukturalne
- 3) teoria systemu światowego
- 4) teoria transnarodowa

Systemy i sieci migracyjne: w stronę podejścia interdyscyplinarnego

Od migracji do osiedlania na stałe. Obywatelstwo. Pojęcia prawne.

Proszę zdefiniować/scharakteryzować:

- 1) Powstawanie mniejszości etnicznych, etniczność, rasizm, klasa, płeć kulturowa i cykl życiowy
- 2) Kultura, tożsamość, wspólnota
- 3) Naród i państwo (Anderson, Seton-Watson, Smith, Gellner)
- 4) Obywatelstwo (model imperialny, model ludowy lub etniczny, model republikański, model wielokulturowy)

Rola państw w kształtowaniu migracji: czynniki historyczne, ekonomiczne, społeczne, geograficzno-polityczne

Migracja a rozwój - scharakteryzuj:

- 1) Transfery ekonomiczne
- 2) Transfery społeczne
- 3) Zjawisko drenażu mózgów
- 4) Zjawisko migracji cyrkulacyjnej
- 5) Korelacja migracji i rozwoju (skali migracji) Studium przypadku

Repatriacje i migracje ludności pogranicza w XX w.
Deportacja narodów i represje sowieckie wobec narodów Europy. Studium przypadków
Casus Tatarów Krymskich, Niemców nadwołżańskich, Birobidżan
Konflikty pomigracyjne na obszarze postradzieckim. Studium przypadków
Scharakteryzuj kryzys pomigracyjny na terytorium postradzieckim (np. Kondopoga w Karelii, IDP z Donbasu na Zachodniej Ukrainie, migracja Tatarów Krymskich, Ormianie w Azerbejdżanie) – zagadnienia z wykładu
Status uchodźcy a praktyka realizacji praw człowieka na terytorium postradzieckim
Rola rzecznika praw obywatelskich, Status uchodźcy w prawie ukraińskim, białoruskim, rosyjskim, litewskim, gruzińskim i kazachskim
Migranci w strukturze siły roboczej. Migranci na rynku pracy, wpływ na gospodarkę krajów przyjmujących migrantów i na miejscowych pracownikach
<ol style="list-style-type: none"> 1) Scharakteryzuj potoki migracyjne do Federacji Rosyjskiej 2) Migranci z Azji Centralnej w Rosji: status, problemy społeczne, ochrona pracy 3) Migranci z Wietnamu na Ukrainie 4) Migranci Ukraińscy w Polsce 5) Omów wybrane zagadnienia na podstawie wykładu: 6) Pokolenie migrantów a drugie pokolenie: praktyka prawa 7) Migranci jako przedsiębiorcy (na przykładach)
Migranci nielegalni. Nowa ekonomia polityczna a dynamika zmian Nowe formy zatrudnienia, praca tymczasowa, wzrost nieformalnego rynku pracy, segmentacja rynku pracy
<ol style="list-style-type: none"> 1) Scharakteryzuj status nielegalnego migranta w wybranym kraju postsowieckim 2) Zjawisko: pracownicy migracyjnej – praktyka państw 3) Segmentacja rynku pracy
Feminizacja migracji: teorie, praktyka, konsekwencje.
<ol style="list-style-type: none"> 1) Studium przypadku: migrantki w Polsce - scharakteryzuj
Migranci a polityka: Omów
<ol style="list-style-type: none"> 1) IDP (Gruzja, Ukraina) 2) Pozaparlamentarne formy uczestnictwa. 3) Ruchy i partie antyimigracyjne na terytorium postsowieckim
Ramy prawne polityki migracyjnej Unii Europejskiej. Ewolucja polityk migracyjnych państw członkowskich UE
Scharakteryzuj pojęcie: ekspatrianci, prawa wyborcze osób niebędących obywatelami, głosowanie blokowe grup etnicznych Omów:
<ol style="list-style-type: none"> 1) Kluczowe aspekty splotu powiązań międzynarodowej migracji z bezpieczeństwem 2) Przemysł migracyjny 3) Przemysł ludzi i handel ludźmi: normy prawa, narzędzia walki z przestępczością w tym zakresie
Funkcja ekonomiczna migracji zarobkowej z Ukrainy do Polski.
<ol style="list-style-type: none"> 1) Jaki jest wpływ zatrudnienia migrantów z Ukrainy na sytuację na wewnętrznym rynku pracy? 2) Przyczyny braku uzupełnienia niedoborów zatrudnienia przez migrantów z Ukrainy? 3) Czynniki wpływające na rozwój migracji z Ukrainy do Polski w ocenach polskich przedsiębiorców (na badaniach) 4) Jakie są zagrożenia funkcji ekonomicznej migracji z Ukrainy do Polski?
Nowe mniejszości etniczne a społeczeństwo. Polityka imigracyjna formowanie się mniejszości.

Integracja i prawa językowe

- 1) Jak imigranci stają się częścią społeczeństwa?
- 2) Omów podstawowe normy prawne w zakresie ochrony praw językowych na wybranym przykładzie: Ukraina, Federacja Rosyjska, Gruzja

Poznańskie badania migracyjne (CeBM): heterogeniczność kulturowa i wielokulturowość miasta. Ukraińcy w Poznaniu. Raport „Poznaj sąsiada”

- 1) Omów lekturę raportu